

ISM: „Kūrybiškumas – verslumo ugdymo pradas“

Optimistai įsivaizduoja, kad švietimo sistema ugdo jauno žmogaus kūrybiškumą, o pesimistai – kad žlugdo. Būdamas, šiuo požiūriu, realistas manau, kad švietimas yra ne lemiantis veiksnys - pozityvus ar negatyvus kūrybiškumą formuojantis instrumentas, o tik skirtingose mokyklose vienur platesnė, kitur siauresnė galimybių erdvė. Kūrybiškumas kyla iš asmens vidaus ir prasiveržęs arba dūsta dėl nustatytų formalių ribų, arba patenka į laisvą, šviesią aplinką, kurioje tampa džiaugsmo priežastimi, sulaukia palaikymo ir pritarimo.

Todėl greta naujų, šiuolaikiškų ugdymo metodų, palankios individualizuotai ugdymo ir ugdymosi veiklai aplinkos, kurios gerinimo pastangas dar paminėsiu, pirmiausia norėčiau atkreipti dėmesį į pedagoginėje terpėje vyraujančią žmogaus supratimą. Jei pamatinė prielaida – pasitikėti kiekvieno, taigi ir vaiko, jaunuolio, laisva valia, prigimtinio smalsumu, gerbti jo orumą ir savitumą, visa kita yra tik detalės. Jei pamatinė prielaida, kad jaunas žmogus yra molio gabalas, negebantis savarankiškai spręsti ir laisvai pasirinkti, iš kurio reikia pagal išankstinį modelį nulipdyti pakenčiamą švietimo įmonės dirbinį – jokios metodikos ir moderniausi kabinetai nepadės.

Vienas dažniausių mūsų vykdomos aukštojo mokslo reformos kritikos teiginių – kaip esą galima pasitikėti stojančiųjų pasirinkimu, jų apsisprendimu ir nuomone apie universitetus bei kolegijas, kai jaunuoliai tokie nesubrendę, tokie nesavarankiški. Kai girdžiu šį argumentą, visuomet pagalvoju – jei apie devyniolikmečius jų būsimoji dėstytojai yra tokios nuomonės, tai kokį pedagogų požiūrį į dar jaunesnius – dešimtmečius, trylikamečius žmones – jie gali formuoti. Ogi tik tokį, kad moksleivius reikia vedžioti už rankos ir laikyti steriliai. Kaip suprantate, jokiai kūrybai čia vietos nėra su žiburiu nerasi. Todėl svarbiausia – keisti galvojimą, keisti santykių mokyklos bendruomenėje kultūrą.

Švietimo ministerija šiuo požiūriu gali – ir labai stengiasi – prisidėti išlaisvindama mokytojų iniciatyvą, liberalizuodama mokyklos biurokratinės tvarkos ir ugdymo programas. Mes tikimės, kad švietimo vadovų požiūris į mokytoją – didesnis pasitikėjimas juo, platesnė erdvė savarankiško veikimo laisvei – persiduoda ir toliau, t. y. į mokytojo ir mokinio santykių lygmenį.

Nuo ateinančių metų numatomos papildomos priemonės sustiprinti mokytojų rengimą, jį modernizuoti, pritraukti gabesnius absolventus į pedagogus rengiančias programas yra kita ministerijos aktyvios veiklos kryptis. Ja tikimės plėsti kūrybingų, talentingų, kūrybiškumą priimančių bei palaikančių mokytojų būrį – iš tokių mokytojų formuoti ateities mokyklos personalą.

Dar viena mūsų instrumentų grupė – finansiniai veiksniai, projektai ir modeliai, kuriais siekiame sukurti paskatas kūrybiškai pedagoginei veiklai ir visapusiškai turtingesnei, įvairesnei mokymosi aplinkai. Šiais metais pradėti vykdyti nauji ES SF projektai pagal Mokyklų tobulinimo programą plius, kuriai skirta virš 600 mln litų. Numatyta apie 400 mokyklų aprūpinti technologijų, gamtos mokslų ir menų, kurie taip skatina kūrybiškumą, mokymui reikalingomis šiuolaikinėmis priemonėmis. Gerai, kai pavyksta sujungti

praktiką, kūrybiškumą ir žinias. Tą galime daryti per kūrybines užduotis, konkursus, projektinę veiklą. Siekdami aktyviau įtraukti į pokyčius bendrajame ugdyme socialinius partnerius, nevyriausybinės organizacijos, mokyklas netrukus paskelbsime kvietimą teikti paraišką pagal priemonę „Kalbų mokymo, verslumo ugdymo ir inovatyvių švietimo metodų kūrimas ir diegimas“, kuriai numatyta 20 mln. litų.

Taip pat suplanuota konkursais paskatinti gimtųjų kalbų inovatyvių ugdymo būdų kūrimą ir sklaidą, būtent, kūrybinio mąstymo ugdymo metodikos sukūrimą ir diegimą gimtosios kalbos mokymosi procese, kūrybinio rašymo užduočių kūrimą, gimtosios kalbos, literatūros ir kultūros skaitmeninių mokymosi išteklių kūrimą bei rekomendacijos dėl kūrybinio mąstymo ugdymo diegimo. Numatyta skelbti konkursą verslumo ugdymo priemonių sukūrimui, įdiegimui ir tobulinimui, turint galvoje ir neformalų moksleivių verslumo ugdymą imitacinėse įmonėse, informacinės literatūros rengimą, mugių organizavimą. Dar vienas konkursas bus skelbiamas gabių vaikų ir jaunuolių ugdymo poreikių tenkinimo švietimo sistemoje projektams. Galėčiau pavadinti ir daugiau priemonių, kurios tebėra svarstymų stadijoje.

Švietimo veikla nevyksta kažkokioje uždaroje erdvėje. Būtina dermė tarp kūrybiškos mokyklos, ugdančios kūrybingą žmogų ir visuomenės, kuri yra persitvarkiusi priimti kūrybiškumą, palanki kūrybinei įvairovei. Gyventi tokioje visuomenėje mums visiems ir linkiu.